

INFORMAČNÍ GRAMOTNOST

3. konzultace (standardy IG)

Pavla Vizváry

Otázky?

- K organizaci předmětu
- Studijním materiálům v ELFu (standardsy MIL a Rámec ACRL)
- Úkol č. 1

Témata 2. bloku (1. část)

- Framework for Information Literacy for Higher Education
- MIL dle UNESCO – kontext a využití standardu, komponenty přístup, hodnocení, tvorba
- Těsná návaznost příště: další standardy IG, strategie reflektující IG, edukační kontext (+ 2. úkol)

VŠ – tematicky specifická IG?

- Silně zastoupeno v ANCIL
- Např. identifikace potřeby, práce se zdroji, hledané informace, přesnost X úplnost...
- Přemýšlejte (fakulty MU):
 - Zdravotní sestry
 - Psychologie
 - Novináři
 - Právo
 - Geografie
 - Informatika
 - Pedagogika
 - Animátor sportovních aktivit
 - Regionální správa

Rámec IG pro VŠ

- Východiska: prahové koncepty („metakompetence“), průřezovost, konektivismus
- Snaha o „embedded learning“ + spolupráce stakeholderů
- Změna z procedurálních instrukcí k více konceptuálnímu modelu s prostorem pro kreativitu a interpretaci
- Rámce bez jasného pořadí – rovnocenné
- Důraz na kreativitu a tvorbu + kritický přístup a sebereflexi + individuálnost (úroveň IG, znevýhodnění)

Čočky/rámce (frames)

- Authority Is Constructed and Contextual
 - Kritické myšlení o IZ všech typů
 - Otázky na autora, účel a kontext, uvědomění si hodnoty různých pohledů
- Information Has Value
 - Přiznání původu myšlenek, uvědomění si příležitosti pro různé role (tvůrce i uživatel)
 - Právní i ekonomické zájmy ovlivňující produkci a rozšiřování, info jako komodita (vč. vzdělávání)
- Research as Inquiry
 - Neuzavřené zkoumání, klíčové pokládání otázek a flexibilita, různé úhly pohledu
 - Syntéza a závěry se zohledněním všech podkladů (i protichůdných)

Čočky/rámce (frames)

■ Scholarship as Conversation

- Možnost participovat na pokračující odborné konverzaci
- Identifikace podílů autorů, zdrojů i informací na poznání

■ Searching as Strategic Exploration

- Různé obsahy, formáty a relevance k potřebám
- Uvědomění si potřeby, identifikace zainteresovaných, společné a rozdílné pohledy, strategie dle potřeby, redefinování strategie

■ Information Creation as a Process

- Vliv charakteristik zdroje (vnímání dle formátu)
- Iterace ve výzkumu, tvorbě a rozšiřování info, různé postupy ovlivňující výsledek
- Vztah k potřebě i monitorování dopadu

Jak s tím v praxi?

- Velký prostor pro různá pojetí
- Podpora konstruktivistického přístupu – přizpůsobení lektorovi, studujícím, oborům, tématům...
- Projekty pro sdílení pojetí
 - Framework Toolkit
 - Framework Sandbox
 - Teaching information literacy threshold concepts: lesson plans for librarians
 - Spojení Rámce, Standardů a vizuální gramotnosti

IL teaching outlines at TUT

Teaching contents

1st year students	BSc students	MSc students
<ul style="list-style-type: none"> -Library services and materials in brief <ul style="list-style-type: none"> - Basics of information retrieval - Ethical use of information, citing and referencing <ul style="list-style-type: none"> -Open science -Information literacy and information retrieval skills as study skills 	<ul style="list-style-type: none"> -Information retrieval as a process, information retrieval plan <ul style="list-style-type: none"> -Subject-specific databases -Information retrieval techniques and strategies <ul style="list-style-type: none"> -Evaluating information critically -Uses of open data -Good scientific practice (reference management, avoiding plagiarism) 	<ul style="list-style-type: none"> -Systematic information retrieval (incl. search diary, literature review) -Subject-specific databases (advanced) <ul style="list-style-type: none"> -Critically evaluating sources, Scholarship as conversation -Using information ethically as a part of a thesis <ul style="list-style-type: none"> -Benefits of open publishing

Příklad aplikace

- Autorita – instituce a její web (příklad SKIP?)
 - Vyzvěte ji
 - Co nabízí na info? (Množství, zaměření, kvalita...)
 - Využitelnost laikem/expertem?
 - Lidé za informacemi? Autoři? Ovlivňovatelé?
 - Kritiky a kritikové?
- Tvorba
 - Sdílení info – (SKIP + o SKIP)
 - Co nabízí neformální zdroje?
 - Jaké různé typy údajů i participace nabízeny?
 - Alternativní metriky?

Příklad aplikace

- Hodnota
 - Licencování informací
 - Pro koho přínosy
 - Kdo ovlivňuje (viz např. personalizace vyhledávání na Google)
- Dotazování
 - Výchozí bod individuální – různé zdroje, formy, hloubka, nástroje...
 - Knihovna jako možný pomocník na různých úrovních
 - Výhody a limity různých zdrojů (katalog, databáze, full text...)

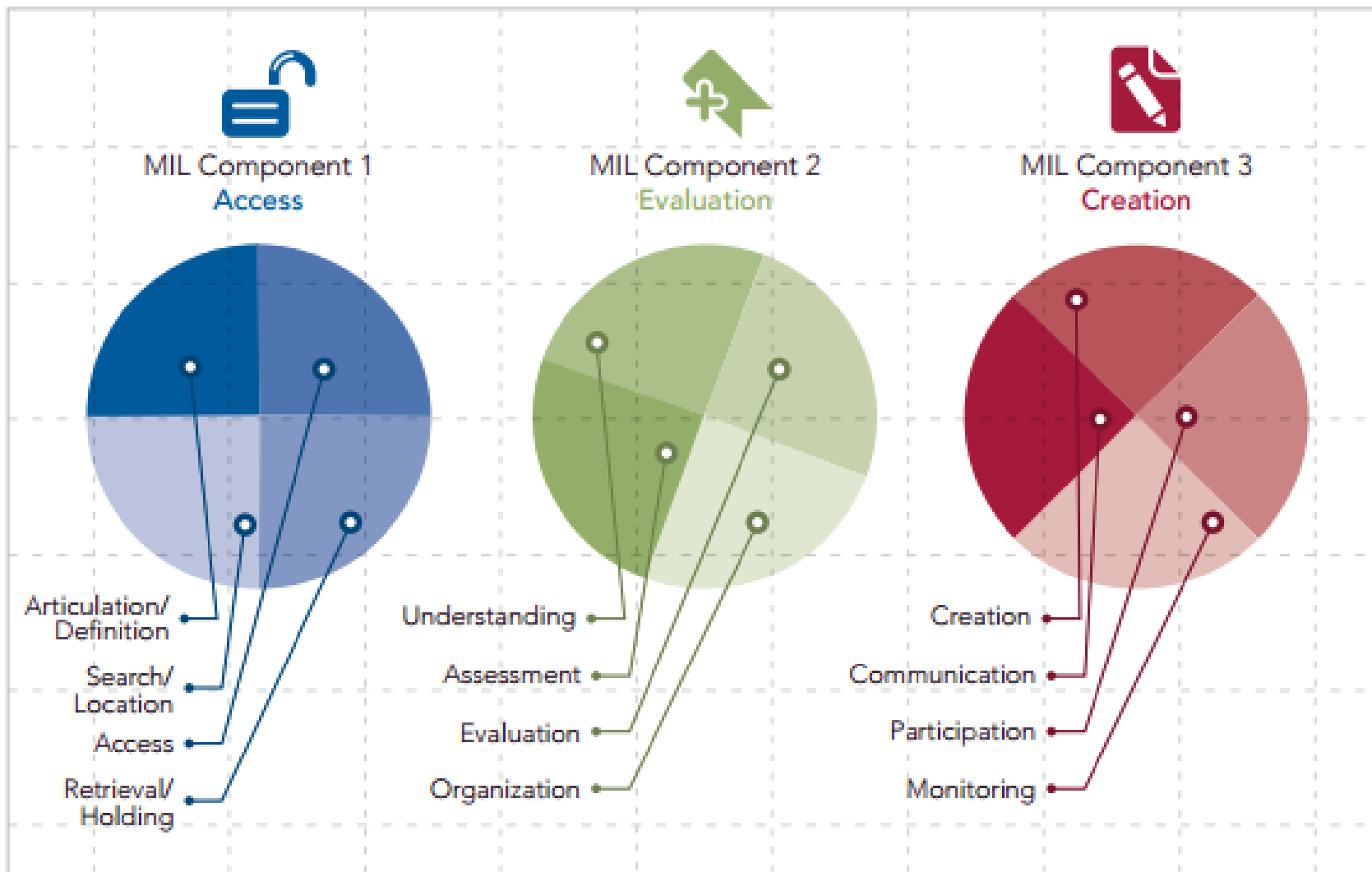
Příklad aplikace

- Konverzace
 - Bibliografické cvičení (rozlišování typu zdroje i organizace v citačním manažeru), společná konverzace (krátké prezentace apod.)
 - Publikování a jeho charakteristiky
- Strategický průzkum
 - Konceptuální a mentální mapy, převrácená třída
 - Systematický přístup k informacím + vědomí subjektivního pohledu

MIL – co už znáte?

- Východiska (důvody, teze)
- Cíle
- Složky
- Způsoby využití
- Jak dostatečně model popsáný pro praktické využití?

MIL komponenty

MIL component	MIL subject matters
1. Recognizing the demand for, being able to search for, being able to access and retrieve information and media content	1.1. Definition and articulation of a need for information
	1.2. Search for and location of information and media content
	1.3. Access to information, media content and media and information providers
	1.4. Retrieval and holding / storage of information and media content
2. Understanding, assessment and evaluation of information and media	2.1. Understanding of information and media
	2.2. Assessment of information and media content, and media and information providers
	2.3. Evaluation of information and media content, and media and information providers
	2.4. Organization of information and media content
3. Creation, utilization and monitoring of information and media content	3.2. Creation of knowledge and creative expression
	3.2. Communication of information, media content and knowledge in an ethical and effective manner
	3.3. Participating in societal-public activities as active citizen
	3.4. Monitoring influence of information, media content, knowledge production and use, as well as of media and information providers

Table 5: MIL components and its associated with MIL subject matters

Způsoby interakce fyzicky i virtuálně

- Veřejné záležitosti, např. petice, občanské iniciativy... => nejen na internetu
- Interakce s dalšími autory – hl. profesní, resp. akademické sociální sítě, asociace a organizace (formální i ne)
- Možnosti selfpublishingu, online služby vydavatelů (např. kalkulačky)...
- Digitální knihovny, repozitáře...

Monitoring informací

- Politika => mechanismus => nástroj
- Co chcete monitorovat? Např. odborný článek
 - Citace + způsob využití (negativní citace) => citační indexy => GoogleScholar
 - Egosurfing => zmínky na webu => Google Alerts
 - Dopad příspěvku na Twitteru => komentáře, sdílení, fanoušci => Klábosení
 - Využívanost webu => statistika přístupů => Google Analytics

Úkol

- 2 skupiny: akademické a základní knihovny
 - Použijte jakékoli materiály
 - Vytvořte myšlenkovou mapu témat lekcí IG
 - Promyslete návaznost lekcí na zvolený standard
 - Jak byste kompetence rozvívjeli? Proč?

Možné úkoly pro komponentu přístup?

- Vedení řízeného rozhovoru pro vymezení rešeršního požadavku (cesta od uvědomované, ale nevyjádřené potřeby)
- Vyhledávání informací v různých zdrojích + pomůcky (fasety, filtrování, řazení, zástupné znaky, operátory...)
- Získání obsahu (vzdálený přístup, databáze otevřené a licencované, CC, žádosti přes SNS...)
- Uložení obsahu (rozdíly zálohovacích strategií, výběr média k uložení...)

Úkol – hodnocení

- Přečtěte si mediální zprávu
- Jaké vidíte:
 - Cíle
 - Možné problémy
 - Zdroje informací
 - Možné způsoby interpretace
 - Estetičnost
 - Reklama (vliv, způsob)
 - Etika, zákony
 - Možné dopady na jednotlivce

Úkol - evaluace

- 3 skupiny
- Stejný článek, různý test:
 - C.R.A.P. test
 - CARS test
 - SMELL test
 - 10 C's

Úkol

- V článku najděte závěr, pro něj argument + na čem je založen
- Najdete argumentační faul?
- Jak různě lze sdělení interpretovat? Co může interpretaci ovlivnit?
- Najděte k tématu alternativní zdroj – v čem (ne)podporuje závěr?
- Jak byste prověřovali informace, zdroje a zprostředkovatele?